

The same approach can be used to evaluate human capital on a chain of successive markets, taking into account the model proposed in [5]. In this case, a function of two arguments $K_i(t, \tau)$ should be added to the integral function in expression (2). This component allows taking into account the «dynamic memory» of the previous results of the assessment of the human capital of a person at a moment in time $t - \tau$, $\tau \in [0, t]$ in relation to a fixed moment t for which the demand for this capital is determined.

References

1. Rigney D. The Matthew Effect: How Advantage Begets Further Advantage. Columbia University Press, 2010.
2. Feichtinger G., Grass D., Kort P.M., Seidl A. (2021) On the Matthew effect in Research Careers. Journal of Economic Dynamics and Control, 123, 104058, <https://doi.org/10.1016/j.jedc.2020.104058>
3. Peng Z. (2019) R&D Investment and Matthew Effect in Economic Growth – An Empirical Study Based on Guangdong Province. Modern Economy, 10(3), 973-985. doi: 10.4236/me.2019.103065.
4. Bağcı S.E. (2019) Migration and Participation in Adult Education: The Matthew Effect on Immigrants. Adult Education Quarterly, 69 (4), 271-294.
5. Voronin A., Lebedeva I., Lebedev S. (2022) Dynamics of Formation of Transitional Prices on the Chain of Sequential Markets: Analytical Model. Economic of Development, 21(1), 25-35.

УДК 314.1

ДЕМОГРАФІЧНА КРИЗА В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

ОЛЕКСАНДР ГАЛИЦЬКИЙ, СВІТЛАНА ТИЧКОВА

Одеський державний аграрний університет, Україна

Станом на сьогоднішній день в Україні є проблема загальнодержавного рівня - це гостра демографічна криза, яку ще більше посилює повномасштабне вторгнення російської федерації 24 лютого 2022 року. Демографічний фактор наразі є одним із вирішальних чинників забезпечення стабільності та безпеки для розквіту країни, а питання оптимального демографічного росту має розглядатися як один з головних інтересів країни, як фактор, а також наслідок її функціонування. Ріст трудового потенціалу і величина ВНД залежать від демографії працюючого населення та показників демографічного розвитку[1].

Найголовніші особливості кризи у сучасній Україні: по-перше, населення держави почала стрімко скорочуватися ще з 90-х років, що призвело до відсутності природного приросту (рис.1.); по-друге, зменшення чисельності населення, тобто коефіцієнт народжуваності спадає, а коефіцієнт смертності росте та тривалість життя у порівнянні з іншими країнами дуже низька; по-третє,

високим залишається рівень безробіття, за даними НБУ середній рівень на 2023 рік становитиме близько 26%, що вказує на високий рівень трудової міграції закордон. Також не можна забувати, про те, що більшість працівників отримують низьку заробітну плату, рівень пенсійного забезпечення дуже низький, інфляція, високі комунальні тарифи, екологічна катастрофа, погіршення здоров'я нації та незадовільне медичне обслуговування, анексія Криму та окупація російською федерацією частини Донбасу – це все є причинами поглиблення демографічної кризи в нашій державі. Проаналізувавши дані ООН, бачимо, що Україна протягом 1990-2022 років втратила приблизно 10,7 млн. осіб (більше 20% населення), хоча за оцінкою Держстату кількість населення менше і сягає близько 37,9 млн осіб.

Історична динаміка природного руху населення України

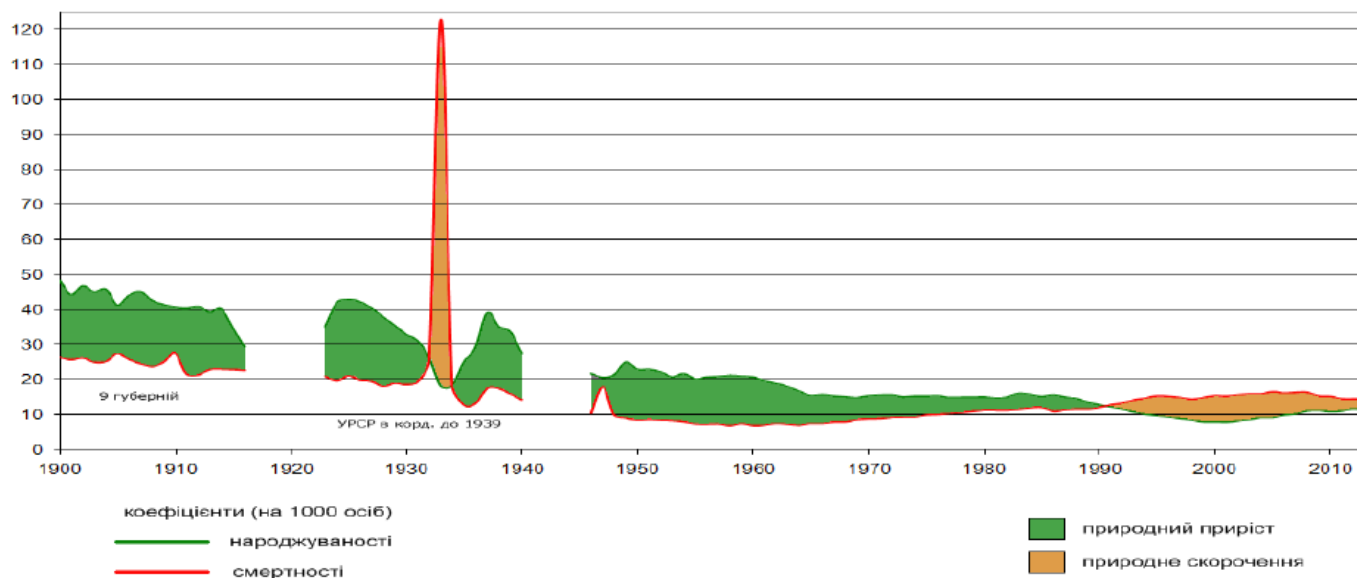

Рис. 1 Історична динаміка природного руху населення України [2].

Після початку повномасштабної війни відбулося ще більше скорочення населення. В країні вже наявні всі елементи для спричинення демографічної катастрофи, наприклад: додаткова смертність мирних громадян та військових, ВПО, ріст еміграції (біженці) та втрата території, що на даний момент сягає майже 20%. Від тривалості війни в Україні може скоротитися населення на 24-33% [3]. Для дітей та людей продуктивного віку цей ефект буде більш вираженим. Таку ситуацію можна назвати демографічною трагедією з кількох причин:

1. Втрата життів. До війни показники по тривалості життя не зростали, тоді коли у сусідніх країнах навпаки йшов ріст. Також коронавірус вплинув на очікувану тривалість життя. Невідому кількість померлих військових та цивільних громадян зумовила війна.

2. Вплив на географічний розподіл населення. Постійно змінюється через внутрішнє переміщення людей, цей показник сягає 16% населення держави. Це значно впливає на вікову структуру населення.

3. Українці-біженці, які переїхали закордон та залишили тут свої сім'ї, майно, навчання та роботу. Понад 6,6 млн осіб це кількість біженців, які виїхали з 24 лютого, але все ж повернулося на Батьківщину більше 2,1 млн українців.

4. Зниження рівня народжуваності через наслідки війни, а також зменшення кількості жінок дітородного віку.

5. Вплив демографічних показників на високу частку людей старшого віку. Що в майбутньому може вплинути на відродження та реконструкцію економіки держави.

Прямий вплив війни на демографію України вже очевидний, яка і так зі слабким демографічним профілем [3].

В Україні головна причина демографічної кризи це бідність основної маси на фоні ринкових реформ, що призвело до різкого скорочення загального виробництва, зниження реальних доходів за умов зростання цін і посилення трудової експлуатації. Потрібно гостро ставити цю проблему та вже починати проводити демографічну політику та підіймати економіку країни, поки не запізно, тому що наслідки будуть фатальні для всієї нації та народу. Хоча навіть зараз вже складніше це зробити, більшість молодих людей закордоном або на війні, в країні переважає населення похилого та нерепродуктивного віку, знищено багато домівок, безробіття та високі ціни навіть на їжу, речі першої необхідності, медицину та житло.

На разі актуальним стає саме те, що держава повинна взяти на себе відповідальність за підвищення якості та рівня життя своїх громадян і забезпечити соціальну безпеку та економічну стабільність для суспільства.

Отже, можна зробити висновок, що в Україні має створюватися позитивна демографічна перспектива для відновлення економічного складової та відбудови держави, політика ця повинна сприяти відновленню рівня народжуваності. Ця політика ґрунтується на підтримці та зміцненні сімей, значному вкладі в охорону здоров'я, зменшення рівня смертності, і підвищенні матеріального добробуту та розвитку людського капіталу. Необхідно ввести активну імміграційні політику, яка сприятиме поверненню українців додому та залученню працівників з інших країн для заповнення існуючої прогалини у статеві-віковій структурі населення, що дозволить підтримати якість та кількість робочої сили. Ключовим елементом відновлення стабільної та безпечної України є демографія, яка тісно переплітається з економічними факторами. Ці фактори вимагають розробки оптимальної національної демографічної політики, яка охоплює комплексну систему економічних, правових, соціальних, освітніх, культурних, інформаційно-пропагандистських елементів, спрямованих на зниження смертності, підвищення народжуваності, відновлення й поновлення генофонду українців [Ошибка! Неизвестный аргумент ключа.]. Завдяки цьому зможемо відродити Україну.

Літературні джерела

1. Аналіз сучасної демографічної ситуації в Україні та перспективи її розвитку. URL: <https://bit.ly/44FZih9> (дата звернення: 21.04.2023).
2. Динаміка народжуваності, смертності та природного приросту в Україні з 1900 р. URL: <https://bit.ly/42gjwvW> (дата звернення: 21.04.2023).
3. Демографічна трагедія України: другий голодомор? URL: <https://bit.ly/3HDtXBN> (дата звернення: 21.04.2023).
4. Сучасна демографічна ситуація в Україні та перспективи її розвитку. URL: <https://bit.ly/3HGcfh0> (дата звернення: 21.04.2023).